Lupa- ja valvontavirasto

Pöytäkirja
12.10.2026
Asiatunnus LVV-U/145882/2026
Julkinen

Aihe

Vuoksen vesienhoitoalueen ohjausryhmän kokous 8.10.2026

Aika ja paikka

Torstai 8.10. klo 9.30–11.00
Teams

Läsnä

Puheenjohtaja: Ryhmäpäällikkö Veli-Matti Vallinkoski, Lupa- ja valvontavirasto
Sihteeri: Vesistöasiantuntija Liisa Muuri, Lupa- ja valvontavirasto
Johtava asiantuntija Juho Kotanen, Lupa- ja valvontavirasto
Geologi Heidi Rautanen, Lupa- ja valvontavirasto
Vesistöasiantuntija Tiina Käki, Itä-Suomen elinvoimakeskus
Yksikön päällikkö Timo Takkunen, Itä-Suomen elinvoimakeskus
Osastopäällikkö Visa Niittyniemi, Kaakkois-Suomen elinvoimakeskus

Johtava asiantuntija Antti Kanninen, Lupa- ja valvontavirasto
Ympäristöasiantuntija Mika Huttunen, Lupa- ja valvontavirasto
Kalastusbiologi Joonas Ikävalko, Lounais-Suomen elinvoimakeskus
Yksikön päällikkö Varpu Rajala, Kaakkois-Suomen elinvoimakeskus

Poissa

Ryhmäpäällikkö Sanna Katajamäki, Itä-Suomen elinvoimakeskus

1 Kokouksen avaus ja järjestäytyminen

Puheenjohtaja Veli-Matti Vallinkoski avaa kokouksen. Liisa Muuri toimii kokouksen sihteerinä. Kokouksen aineisto löytyy työtilasta (Kokous 8.10.2026). Esityslista on lähetetty kokouskutsun liitteenä sähköpostilla 29.9.2026.

2 Ohjausryhmän jäsenten esittäytyminen

Ohjausryhmän jäsenet ja varajäsenet esittäytyivät. Todettiin lyhyesti ympäristöministeriön asettamiskirje.

3 Vesienhoitoalueen ohjausryhmän tehtävät

Käytiin läpi vesienhoitoalueen ohjausryhmän lakisääteiset tehtävät. Nykyisessä tehtävänjaossa tarvitaan entistä enemmän yhteensovittamista ja yhteistyötä vesitalouden, kalatalouden ja vesienhoidon suunnittelun ja edistämisen kesken.

Lupa- ja valvontavirasto

Pöytäkirja
12.10.2026
Asiatunnus LVV-U/145882/2026
Julkinen

Keskustelu:

Ohjausryhmän roolia pidettiin tarpeellisena tarkastella ja kehittää tulevilla suunnittelukierroksilla. Kuluvalla suunnittelukierroksella aikataulupaineita lisäsi samanaikainen aluehallinnon uudistus. Todettiin, että vastuut ovat muuttuneet ja LVV vastaa jatkossa vesienhoidon suunnitteluprosessista. Elinvoimakeskusten vesitalouden, kalatalouden ja vesienhoidon edistämisen resursoinnissa vesienhoidon suunnitteluun kohdistuvat resurssit nähtiin rajallisina. Keskusteltiin myös LVV:n roolista vesienhoidon toimeenpanossa. Vesienhoitoalueen ohjausryhmässä onkin hyvä jatkossa keskustella edellä mainittujen resurssien kohdentamisesta optimaalisella tavalla.

Todettiin, että LVV:n työjärjestykseen kuuluu vesienhoidon toimenpiteiden edistäminen viranomaismenettelyissä, mutta LVV:n rooli vesienhoidon alueellisessa edistämisessä hakee vielä muotoaan.

Todettiin, että ohjausryhmän tehtävänä on käsitellä ja yhteensovittaa suunnitelmat, mutta vastuu suunnitelmien valmistelusta ja esittämisestä lopullisen hyväksynnän tekevälle valtioneuvostolle kuuluu LVV:lle.

Ympäristöministeriön ohjaus avustettavien hankkeiden osalta on tiukentunut. Jatkossa rahoitusta kohdennetaan ensisijaisesti hankkeisiin, jotka kohdistuvat toimenpideohjelmissa määriteltyihin kohteisiin. Samalla alueiden välinen kilpailu rahoituksesta voi lisääntyä ja toimenpiteiden merkittävyydelle sekä vaikuttavuudelle asetetaan vähimmäisvaatimuksia.

Rahoituksen yhteensovittamista eri substanssitehtävien tarpeiden kesken pidettiin tärkeänä. Yhteisenä näkemyksenä oli, että vesienhoitosuunnitelmien tulisi toimia aiempaa vahvemmin myös vesitalouden työsuunnitelmana, huomioiden toki alueelliset tarpeet ja prioriteetit. Erityisesti suurten kohteiden valmistelua ja edistämistä toivotaan toteutettavan vesienhoidon suunnittelun kautta. Kuulemisaikana nähtiin tarpeelliseksi tarkentaa erityisesti suurten kohteiden toimenpiteitä, jotta niiden tavoitteet ja toimenpide-esitykset ovat tarkoituksenmukaisia, vaikuttavia ja toteutettavissa. Suurten kohteiden tavoitteiden korostettiin olevan yhteisiä ja niiden edellyttämien muutostarpeiden arviointia tulisi tehdä yhteistyössä.

Vesienhoidon tavoitteiden todettiin tukevan kalatalouden tavoitteita. NOUSU-ohjelman arvioitiin olleen merkittävä hankkeiden toteuttamisen kannalta, ja vesienhoidon tavoitteita pidettiin tärkeinä myös kalataloushankkeiden suunnittelussa ja toteutuksessa.

Vesien- ja merenhoidon käsikirjan päivitys on käynnistymässä. Päivitystyössä nähtiin mahdollisuuksia tunnistaa kehittämistarpeita sekä laatia valtakunnallisesti yhtenäisiä toimintatapoja.

LVV tulee valmistelemaan eri ohjausryhmissä käydyn keskustelun pohjalta luonnoksen ohjausryhmän toimintaperiaatteista, joka käsitellään seuraavassa ohjausryhmän kokouksessa.

Lupa- ja valvontavirasto

Pöytäkirja
12.10.2026
Asiatunnus LVV-U/145882/2026
Julkinen

4 Ehdotus vesienhoitosuunnitelmaksi ja toimenpideohjelmaksi

Juho Kotanen esitteli vesienhoitosuunnitelman ja toimenpideohjelman valmistelutilanteen ja keskeisen sisällön, Heidi Rautanen kertoi pohjavesistä. Luonnokset asiakirjoista löytyvät työtilasta (Kokous 8.10.2026).

Neljännellä suunnittelukaudella suunnittelua on tehty aiempaa yhdenmukaisemmin. Aluehallinnon uudistus, säästötoimet ja oppaiden viivästyminen ovat vaikeuttaneet suunnittelua. Sidosryhmiä ei ole pystytty osallistamaan mukaan suunnitteluun sillä tasolla kuin olisi ollut tarve, mistä on tullut myös palautetta. Energiahankkeet ja poikkeukset ympäristötavoitteista ovat aiheuttaneet paljon keskustelua. Yhteistyöryhmät ovat osoittaneet tyytyväisyyttä siihen, ettei vesienhoidon tavoitteista ole suuremmin tingitty.

Vesien tila on muuttunut n. 400 vesimuodostumassa menetelmällisten muutosten takia (mm. One Out, All Out -periaate), mutta aidosti tila on muuttunut n. 70 vesimuodostumassa. Pintavesien kemiallinen tila on hyvää huonompi kaikissa vesimuodostumissa PBDE:n takia. Kalojen sisältämä elohopeapitoisuudesta on mittauksia useasta kohteesta. Joissakin kaivosteollisuuden alapuolisissa vesistöissä nikkelin ja/tai kadmiumin ympäristönlaatunormit ylittyvät. TBT:n laatunormi ylittyy Haukiveden Huruslahdella.

Pohjavesialueista 89 kpl on nimetty riskialueeksi, mikä on merkittävästi suurempi aiempaan verrattuna (40 kpl). Riskialueiden määrää on osin nostanut pohjavesialueiden tarkistamisen yhteydessä tunnistettujen E-luokan ekosysteemit ja niiden läheisyydessä sijaistevat ojitukset (määrällinen riskialue), mutta myös uudet laatutiedot pohjavesialueilta ovat johtaneet kemiallisen riskialueiden määrän kasvuun. Kaikkien pohjavesialueiden määrällinen tila on hyvä, mutta 19 on nimetty riskialueeksi. Kemiallisen riskin alueita on 77 ja kemiallinen tila on luokiteltu huonoksi 9 pohjavesialueella. Huonossa tilassa olevien pohjavesialueiden määrä on lisääntynyt yhdellä pohjavesialueella 3. kauteen verrattuna.

Toimenpiteet suunnitellaan vesimuodostumille, joiden tila on hyvää huonompi tai joissa on riski tilan heikentymiselle. Lakisääteisillä perustoimenpiteillä ylläpidetään hyvää tai erinomaista tilaa. Toimenpidevalikoimaan on tullut tällä kaudella valuma-aluesuunnitelmat, joita esitetään Vuoksen vesienhoitoalueelle yhteensä 82 kpl. Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisten lupien tarkastelu on uusi, keskeinen toimenpide monella sektorilla. Toimenpiteet esitetään toimenpideohjelmassa, yhteenveto esitetään vesienhoitosuunnitelmassa ja tarkemmat tiedot ovat saatavilla Pisarassa.

Vesienhoidon poikkeukset asetetaan laatutekijäkohtaisesti ja tarkistetaan kuuden vuoden välein. Hankekohtaiset poikkeukset käsitellään lupamenettelyjen yhteydessä ja kirjataan vesienhoitosuunnitelmiin. Vesienhoitoalueella 73 % pintavesimuodostumista on saavuttanut vähintään hyvän tilan. Tilatavoite on saavuttamatta noin 400 vesimuodostumassa. Näistä noin 9 prosentille on asetettu alennettu tilatavoite, noin 3 prosentille määräajan pidennys ja noin 88 prosentissa poikkeuksen asettamisen edellytykset eivät täyty. Pintavesien kemiallisen tilan poikkeuksille on lainsäädännöstä johtuen eri perusteita määräajan pidentämiselle.

Lupa- ja valvontavirasto

Pöytäkirja
12.10.2026
Asiatunnus LVV-U/145882/2026
Julkinen

Pohjavesien tavoitetila on saavuttamatta yhdeksällä pohjavesialueella. Kemiallisen tilan osalta määräajan pidennykseen perustuva poikkeus on asetettu kolmelle pohjavesialueelle. Seitsemälle pohjavesialueelle poikkeusta ei ole voitu asettaa, koska riittäviä toimenpiteitä huonoa tilaa aiheuttavien aineiden vähentämiseksi ei ole tehty.

Yhteistyöryhmillä on ollut mahdollisuus kommentoida suunnitelman ympäristövaikutusten arviointia. Yhteysviranomainen laatii lausunnon ympäristöarvioinnista.

Vesienhoitosuunnitelmaan lisätään kuulemisaikana mm. arvio kuormituksen vähentämistarpeesta sekä toimenpiteiden vaikutuksista ravinnepitoisuuksiin ja pohjavesien seurantaohjelma.

Keskustelu:

KeVoMu-luokittelun tuloksia ei ole esitelty laajasti valtakunnallisella tasolla eikä juurikaan yhteistyöryhmän kokouksissa. Vuoksen osalta käytiin keskustelua ja Visa Niittyniemi esitti, että vesimuodostuman tulisi olla luokiteltu hyvään saavutettavissa olevaan tilaan. Hän viittasi ohjeistukseen, jonka mukaan ensin tulisi muodostaa toimenpideyhdistelmiä ja arvioida niiden vaikutukset ekologiseen tilaan sekä merkittävään käyttömuotoon. Toimenpideyhdistelmät eivät ole olleet nähtävillä. Keskustelussa tuotiin esiin tarve selvittää ja arvioida toimenpiteiden ekologista vaikuttavuutta koko vesimuodostuman tasolla.

Kalatalouden näkökulmasta todettiin, että toimenpiteiden vaikutukset liittyvät erityisesti ekologiseen tilaan. Toimenpiteet tukevat erityisesti Suomen puoleisen Vuoksen ja eteläisen Saimaan alueen vaelluskalakantoja. Vuoksen sähkökoekalastuksissa on havaittu taimenen nollikkaita myös Tainionkosken luonnonuomassa sijaitsevassa suotovesipurossa, mikä osoittaa luonnollista lisääntymistä tapahtuvan ajoittaisista ohijuoksutuksista huolimatta.

Todettiin tarpeelliseksi käydä tarkentavia keskusteluja Vuoksen toimenpideyhdistelmistä ja vesivoimatuotantoon kohdistuvista vaikutuksista valtakunnalliset linjaukset huomioiden.

Keskustelussa käsiteltiin myös maatalouden kuormittamia vesistöjä ja niihin kohdistuvien lisätoimenpiteiden mahdollisuuksia. Keskusteltiin vesien tummumisen huomioimisesta luokittelussa. Lämpenemisen ja vesien tummumisen arvioitiin vaikuttavan kalayhteisöihin erityisesti latvavesistöissä. Muutosten todettiin näkyvän luokituksessa silloin, kun käytettävissä on riittävästi aineistoa. Tummuminen huomioidaan luokittelun taustatekijänä ja se voi näkyä riskinarvioinnissa sekä paineiden arvioinnissa.

5 Kuulemismenettelyt

Juho Kotanen esitteli joulukuussa käynnistyvän kuulemisen aikataulut ja kuulemismenettelyt. Kuuleminen käynnistyy 1.12.2026 ja päättyy 31.5.2027. Ympäristöministeriö selvittää mahdollisen kuulemisen aloitustilaisuuden järjestämistä tammikuussa 2027.

Lupa- ja valvontavirasto

Pöytäkirja
12.10.2026
Asiatunnus LVV-U/145882/2026
Julkinen

6 Muut asiat

Kokouksessa ei ehditty käymään keskustelua LVV:n ja EVK:n yhteistyöstä ja sen tiivistämisestä. Asia voi olla tulevien kokousten pääaihe.

Suunnittelussa moni asia on uudistunut. Suunnittelutyöstä annettiin kiitosta LVV:lle. Vesien- ja merenhoidon yksikön tuki on ollut hyvä, ja suunnittelua on pystytty tekemään valtakunnallisesti.

7 Kokouksen päättäminen

Seuraava kokous järjestetään elokuussa. Kokouksessa voisi keskittyä käytännön suunnitteluun. Toivottiin, että kuulemisen aikana järjestettäisiin toimenpiteistä yhteistyökokous. Pöytäkirjaluonnos toimitetaan kommentoitavaksi määräajaksi, jonka jälkeen tehdään mahdolliset muutokset ja pöytäkirja katsotaan hyväksytyksi.

Puheenjohtaja Veli-Matti Vallinkoski päätti kokouksen klo 11.05.

Veli-Matti Vallinkoski
ryhmäpäällikkö
ohjausryhmän puheenjohtaja

Liisa Muuri
vesistöasiantuntija
ohjausryhmän sihteeri

Liitteet

Diaesitys ja asiakirjaluonnokset: Kokous 8.10.2026 (lvvfi.sharepoint.com)

Jakelu

Vuoksen vesienhoitoalueen ohjausryhmän jäsenet ja varajäsenet

Tiedoksi

Kirjoita tähän

Tämä asiakirja LVV-U/145882/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/145882/2026 har godkänts elektroniskt

Puheenjohtaja Vallinkoski Veli-Matti 11.11.2026 17:24

Sihteeri Muuri Liisa 11.11.2026 12:55